

Blått Flagg kriterier og veileder

2024

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Innledning	2
1.1 Bakgrunn	2
1.2 Formål	2
1.3 Hvorfor Blått Flagg?	2
2. Kriterier	3
2.1 Blått Flagg informasjon	3
2.2 Miljøaktiviteter	3
2.3 Badevannsinformasjon	4
2.4 Miljøinformasjon.....	5
2.5 Oversiktskart	5
2.6 Adferdsregler	6
2.7 Badevannsprøver	7
2.8 Badevannsanalyser	7
2.9 Forurensing	8
2.10 Mikrobiologisk kvalitet.....	8
2.11 Fysisk og kjemisk kvalitet	9
2.12 Miljøutvalg	10
2.13 Reguleringer.....	10
2.14 Marine verneområder.....	10
2.15 Strandrensing.....	10
2.16 Alger og tang	11
2.17 Vanlig avfall	11
2.18 Kildesortering.....	12
2.19 Antall toaletter.....	12
2.20 Rengjøring toaletter	12
2.21 Kloakksystemet	12
2.22 Forbud.....	13
2.23 Hunder/husdyr.....	13
2.24 Bygninger	13
2.25 Korallrev (gjelder ikke for Norge).....	14
2.26 Miljøvennlig transport	14
2.27 Livredningsutstyr.....	15
2.28 Førstehjelpsutstyr	15
2.29 Beredskapsplan.....	16
2.30 Konflikter.....	16
2.31 Adkomst	17
2.32 Drikkevann	18
2.33 Handikappede	18
3. Generelt	19
3.1 Om Blått flagg og forpliktelser	19
3.3 Søknad og søknadsprosess	20
3.3 Blått Flagg informasjonstavle.....	20

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Blått Flagg (Blue Flag internasjonalt) er en internasjonal miljøsertifiseringsordning for strender, marinaer og bærekraftige aktivitetsbåter. Ordningen eies og drives av den ideelle organisasjonen Foundation for Environmental Education (FEE). I Norge er det FEE Norway som driver programmet som startet i Frankrike i 1985. Utmerkelsen tildeles årlig over 4800 strender, marinaer og båter i 50 land på tvers av Europa, Afrika, Asia, Oceania, Nord- og Sør-Amerika.

1.2 Formål

Formålet med Blått Flagg programmet er å fremme bærekraftig utvikling i ferskvann og marine områder. Vi utfordrer kommuner, friluftsråd, og eiere til å jobbe for å oppnå høy standard innen viktige miljø og bærekraft områder som vannkvalitet, miljøledelse, miljøundervisning, sikkerhet og samfunnsansvar, på sine strender, marinaer eller aktivitetsbåter. I løpet av årene som har gått har Blått Flagg programmet blitt en svært anerkjent miljøsertifisering som er kjent over hele verden.

Denne veiledningen har til hensikt å utdype og forklare Blått Flagg kriterier for strender, samt å gi gode råd til både nåværende og nye Blått Flagg marinaer om hvordan disse kriteriene skal oppfylles. Veilederen forklarer hva som ligger i kriteriene, hvordan disse skal oppfylles, og kan i tillegg gi noen verktøy til miljøarbeidet ved stranden.

Kriteriene består av absolutte krav (K) og veiledende normer (V). For å bli Blått Flagg sertifisert må alle absolutte krav oppfylles. Det anbefales også at alle veiledende normer oppfylles.

1.3 Hvorfor Blått Flagg?

Blått Flagg er et høythengende miljømerke og miljøsertifiseringsordning som for strender vitner om høye standarder innen sikkerhet og service, miljøledelse, vannkvalitet, miljøinformasjon og miljøopplæring. Internasjonalt er Blått Flagg verdsatt av både turister og, destinasjoner og turoperatører.

At en strand, marina eller båt er tildelt Blått Flagg betyr at gjestene kan føle seg trygge på at omgivelsene og driften av stranda, marinaen, eller båten er ivaretatt på best mulig måte. Blått Flagg er også en måte for kommunen, eller andre eiere til å vise at de tar ansvar for miljøet på og rundt det aktuelle området, og at de ønsker å fremme miljøriktig adferd i nærområdet. Blått Flagg synliggjør også innsatsen som er lagt ned både med hensyn til badevannsovervåkning, sikkerhet, service og miljøledelse ovenfor gjestene.

2. Kriterier

Miljøundervisning og informasjon

Hver strand må ha minimum en "Blått Flagg informasjonstavle" som inneholder all nødvendig informasjon som beskrives i kriteriene under. For lengre strender anbefales det å sette opp en informasjonstavle for hver 500 m. Se nærmere beskrivelse og bilder av informasjonstavler under kapittel 3.3.

2.1 Blått Flagg informasjon

Strandens gjester skal ved oppslag informeres om Blått Flagg ordningen (K)

Formålet med dette kravet er at strandens gjester er velinformert om Blått Flagg programmets formål og krav. Dette slik at de vet hva de kan forvente og hvilken ekstra innsats kommunen har gjort for miljøet og for å høyne strandens standard.

Riktig Blått Flagg logo skal brukes, og essensen Blått Flagg kravene skal forklares. Videre skal kontaktinformasjon til de som er ansvarlig for Blått Flagg lokalt (dvs. ved stranden), nasjonalt og internasjonal, samt varigheten på Blått Flagg sesongen være slått opp på informasjonstavlen.

Dersom flagget må tas ned midlertidig, skal strandens gjester informeres om hvorfor dette har skjedd på informasjonstavlen.

I tillegg til Blått Flagg kan stranden også promotere Green Key programmet som drives av FEE og som er et miljøsertifiseringsprogram for hoteller og andre overnattingssteder. Dette kan gjøres gjennom setningen: «I tillegg til Blått Flagg driver FEE også et miljøsertifiseringsprogram for overnattingssteder: Green Key. For mer informasjon se: www.greenkey.fee.no.”

Gode råd:

- Ta gjerne utgangspunkt i informasjonsplakaten (vedlegg 1.1), og tilpass denne til veiledningen over og til forholdene ved den aktuelle stranden. Denne er ikke komplett. Inkluder også informasjon om Blått Flagg sesongens varighet og om Green Key
- Kontakt oss gjerne hvis dere skulle trenge mer informasjon om Blått Flagg ordningen.
- Det kan være en lurt å ha noe av informasjonen på engelsk og tysk. Valg av språk bør avhenge av havnens besøkende

2.2 Miljøaktiviteter

Kommunen skal ved oppslag, brosjyrer eller liknende tilby, eller bekjentgjøre minst fem (5) miljøopplæringsaktiviteter på stranden eller i strandens nærhet (K)

Miljøopplærende aktiviteter fremmer målsetningen med Blått Flagg programmet ved:

- Å øke strandens gjester og innbyggerne i området sin bevissthet om, og omtanke for det lokale miljøet
- Å opplære personell og turistaktører som er tilknyttet stranden om miljøledelse og ulike miljøproblemstillinger
- Å oppmuntre lokale interessenter til deltakelse i lokal forvaltning av nærmiljøet

Blått Flagg kriterier for strand

- Å promotere bærekraftig rekreasjon og turisme i området
- Å promotere og dele ideer og innsats mellom Blått Flagg, andre FEE programmer og andre miljøaktører

De planlagte aktivitetene for kommende sesong, samt informasjon om miljøopplærende aktiviteter som ble utført i løpet av forrige Blått Flagg sesong, skal inngå i søknadsskjemaet.

Det skal gjennomføres minimum 5 forskjellige aktiviteter i kommunen i løpet av året. Aktivitetene skal fokusere på miljøet generelt og tema innenfor bærekraftig utvikling. Minst 2 av aktivitetene skal skje på stranda og/eller fokusere direkte på tema knyttet til bærekraftig utvikling i strandomgivelsene.

Aktivitetene bør være beskrevet tydelig på strandens informasjonstavle. Det er ett absolutt minimum at det på strandens informasjonstavle står skrevet hvor en kan finne informasjon om disse aktivitetene. Dvs. for eksempel at det henvises til kommunens hjemmeside, oppslag på kiosken, turistkontoret, etc.

Miljøopplæringsaktivitetene bør være effektive og relevante. De ansvarlige ved stranden skal årlig evaluere aktivitetene.

Hvis det finnes fredede eller sårbare naturområder i nær Blått Flagg stranden, er det sterkt anbefalt at minst en av aktivitetene handler om disse områdene.

Gode råd:

- Med natur- og miljøopplærende aktiviteter menes tiltak og arrangementer som fokuserer på det fysiske miljøet rundt stranden (dvs. naturen og havet) og tema innenfor bærekraftig utvikling.
- Samarbeid gjerne med lokale lag, lokale naturorganisasjoner, Grønt Flagg skoler, eller andre relevante aktører som har et aktivt engasjement.
- Aktiviteter kan være utviklet informasjonsmateriale (folders/brosjyrer/plakater/utstillinger) om miljørelaterte emner og begivenheter/arrangementer og miljøopplæring (kurser/informasjonsmøter/seminarer)
- Det kan opprettes et aktivitetssenter på stranden hvor de besøkende kan delta i aktiviteter og låne utstyr.

2.3 Badevannsinformasjon

Informasjon om badevannskvaliteten skal være slått opp på strandens informasjonstavle (K)

Hensikten med dette kravet er at strandens brukere skal være velinformert om badevannskvaliteten ved stranden.

Informasjonen skal presenteres lett forståelig, det bør være en tabell med enkle symboler som henviser til resultatene og retningslinjene for vannkvalitet. Det er å anbefale at resultatene vises sammen med et kart hvor prøvetakingspunktet er markert. Informasjonen skal finnes på strandens informasjonstavle og bør være innskrevet i brukervennlig skjema slik at brukerne kan se utviklingen og forstå innholdet.

Badevannsresultatene skal slås opp så snart som mulig etter analyseresultatet foreligger. Badevannsprøvene skal ikke være eldre enn 3 uker.

Blått Flagg kriterier for strand

Prøvetakingspunktet skal være tegnet inn på kartet som sendes til FEE Norway sammen med søknaden. På grunnlag av dette avgjør Blått Flagg juryen om det er tilstrekkelig prøvetakingspunkt på den enkelte stranden.

Gode råd:

- Vi anbefaler at dere tar utgangspunkt i materialet som FEE Norway allerede har fremstilt til dette formålet. Se vedlegg 3.1
- I dette skjemaet kan en fylle inn badevannsdata etter hvert som denne informasjonen blir tilgjengelig
- Informasjon om strandens badevannskvalitet kan også være tilgjengelig på kommunens hjemmesider

2.4 Miljøinformasjon

Informasjon om økosystemet i aktuell kystsoner og om fredede eller sårbare naturområder skal være slått opp for strandens brukere (K)

Formålet med dette kravet er å sikre at strandens gjester er velinformert om strandens omgivelser og om eventuelle fredede og sårbare naturområder på eller i nærheten av stranden. Samtidig skal kriteriet sikre at strandens brukere oppmuntres til å bruke naturen rundt seg på en bæredyktig måte.

Med «lokale» naturområder menes områder innenfor gåavstand fra stranden (noen km).

Dersom det finnes fredede eller sårbare områder, sjeldne arter (dyr, planter, insekter, med mer), eller andre landskapsverneverdige områder, skal det slås opp informasjon om dette. Det er spesielt viktig at strandens gjester informeres om områder som delvis, periodevis eller er helt lukket for offentligheten. Dersom det ikke finnes noen miljømessig sårbare eller fredede områder, skal det være slått opp informasjon om det generelle lokale økosystemet i nærheten av stranden. Dersom denne informasjonen finnes et annet sted enn på strandens informasjonstavle, må det som et minimum stå på her hvor denne informasjonen kan finnes.

Gode råd:

- Undersøk først om det finnes fredede og/eller miljømessige områder i nærheten av stranden som det bør informeres om
- Undersøk om eksisterende materiale allerede finnes og om dette materialet kan tilpasses til bruk ved stranden
- Det er en god ide å beskrive turforslag for området
- Det kan være hensiktsmessig å benytte et kart for å tegne inn områdene slik at gjestene kan få et overblikk

2.5 Oversiktskart

Et oversiktskart over stranden og lokalisering av dens fasiliteter skal være slått opp på informasjonstavlen (K)

Dette kravet har til hensikt å forbedre servicen og sikkerheten for strandens besøkende, slik at de enkelt kan finne frem til strandens utstyr og fasiliteter.

Blått Flagg kriterier for strand

Kartet skal plasseres på ett eller flere hensiktsmessige steder på stranden eller i dens umiddelbare nærhet. Som et minimum skal kartet være slått opp på strandens informasjonstavle.

Kartet skal være av god kvalitet. Piktogrammer skal brukes.

Kartet skal inneholde de følgende elementene:

- "Du står her" punkt	- Toaletter (inkl. hc-toalett)
- Livreddere eller livredningsutstyr	- Nærliggende kollektiv transport
- Førstehjelpsutstyr	- Hvor (hvis) det er lov å campe
- Telefon	- Soner (dersom det finnes avgrensede områder for bading, båter, etc.)
- Drikkevann	- Avgrensing for Blått Flagg område
- Parkering (for bil og sykler)	- Lokale fredede eller sårbare områder
- Elver og utløp	- Kartskala
- Avfallsstasjoner	- Nord
- Kildesortering	- Piktogrammer skal benyttes
- Vannprøvetakningspunkt	
- Evt. fasiliteter for funksjonshemmede	

Gode råd:

- Det anbefales å ta utgangspunkt i malen som FEE Norway har utarbeidet for oversiktskartet. Denne inneholder også piktogrammer. (Vedlegg 5.1) Kommunen kan selv utvikle et oversiktskart, men det må inneholde de overnevnte elementer
- Se vedlegg 5.2 for gode eksempler på hvordan kartet kan/bør se ut.
- Et oversiktskart medfører kanskje at det ikke er nødvendig med så mange skilt rundt på stranda. Når kartet er satt opp, vurder om de nåværende skiltene er blitt overflødige.
- Kontakt FEE Norway for å få tilsendt piktogrammer

2.6 Adferdsregler

Adferdsregler for bruk av strandområdet skal være slått på strandens informasjonstavle (K)

Strandens gjester skal informeres om regler for bruk av strandområdet. Adferdsreglene skal være slått opp på strandens informasjonstavle og være markert med relevant skilting andre steder.

Som et minimum skal adferdsreglene inkludere regler for bilkjøring, camping, dyr, bruk av bål og tidspunkt for tilgjengelig førstehjelpsutstyr og livreddere (dersom dette er aktuelt).

Det skal være tydelig informasjon om sikkerhet, som f. eks råd til badende, advarsler eller informasjon om evt. spesiell risiko ved denne stranden.

Tidsrommet for når livredningsutstyr og/eller livreddere, og førstehjelpsutstyr er tilgjengelig må tydelig beskrives på strandens informasjonstavle.

Gode råd:

- Ta gjerne utgangspunkt i informasjonsplakaten om adferdsregler, og tilpass denne til den aktuelle stranden, slik at alle kravene oppfylles
- Gå gjennom strandens risikoelementer, og bruk adferdsreglene til å unngå disse
- Se mer informasjon om informasjonstavle under punkt 3.3

Blått Flagg kriterier for strand

Vannkvalitet

Vi har erfart at det er ulik praksis i Norge hva gjelder kommunens oppfølging av vannkvaliteten ved badestedene. Dette kan vise seg å være en kritisk faktor for muligheten til å oppnå Blått Flagg sertifisering av kommunens badesteder/strender. Nye søkere bes kontakte FEE Norway dersom dere ønsker å sette i gang badevannstesting i henhold til Blått Flagg kravene.

Blått Flagg kriteriene om vannkvalitet er i stor grad basert på EUs badevannsdirektiv, og for å kvalifisere til Blått Flagg sertifisering må strender ha «Utmerket» badevannskvalitet.

2.7 Badevannsprøver

Stranda må fullt ut overholde prøvetakingen og kravene til hyppighet av disse (K)

En Blått Flagg strand må ha minst et vannprøvetakningssted. Dette skal være der konsentrasjonen av badende er høyest. Dersom det finnes potensielle kilder for forurensning, f. eks strømninger, elver eller andre innløp, diverse utløp, etc. skal ytterligere prøver tas på de aktuelle stedene for å dokumentere at slike innstrømminger ikke påvirker badevannskvaliteten.

Mikrobiologiske og fysiske- og kjemiske prøver skal tas.

Vannprøvene skal tas 30 cm under vannoverflaten, med unntak av prøver av oljeprøver som skal tas på vannoverflaten.

Antall prøver?

Det må tas ut minst 5 prøver i løpet av sesongen. Disse skal være jevnt fordelt ut over. Det må ikke gå mer enn 30 dager mellom to prøver. Det skal også tas ut en badevannsprøve i løpet av 14 dager før Blått Flagg sesongen starter (Dvs. minimum 6 prøver totalt). FEE Norway anbefaler at det tas prøver hver 14. dag i løpet av sesongen.

Dersom et prøveresultat vekker bekymring for forurensning, bør prøvetakningsfrekvensen økes midlertidig for å spore mulige forurensingsulykker.

Dersom det oppstår forurensning, må det tas en ekstra prøve for å bekrefte at uhellet er over. Denne prøven er ikke en del av badevannsdatabasen. Dersom det er nødvendig å erstatte den kasserte prøven, må det tas en ny prøve syv dager etter at kort-tids forurensingen var over. Alle prøveresultatene skal sendes til nasjonal koordinasjon.

2.8 Badevannsanalyser

Stranda må fullt ut overholde de standarder og krav som er satt for vannkvalitetsanalyse (K)

En uavhengig person, som har gjennomgått opplæring må samle prøvene.

Et laboratorium må utføre analysene av badevannsprøvene. Dette laboratoriet må være nasjonalt eller internasjonalt akkreditert for å gjennomføre mikrobiologisk og fysisk-kjemiske analyser.

Prøveresultatene bør videresendes til FEE Norway så fort de er tilgjengelige, men senest 1 måned etter at prøvene er tatt.

Blått Flagg kriterier for strand

I forkant av Blått Flagg sesongen skal det være utarbeidet en overvåkingskalender som beskriver når i løpet av sesongen vannprøvene skal tas. Prøver må utføres innen 4 dager etter datoen som er spesifisert i kalenderen.

Prøvehistorikk

I likhet med EU's badevannsdirektiv inngår et krav til 4 års badevannshistorikk i Blått Flagg kravene. Dette betyr at søkergrunnlaget for 2024 vil for «gamle» Blått Flagg søkere være vannprøvene som er tatt i 2020, 2021, 2022 og 2023. For å kvalifisere for Blått Flagg, må stranda gjennom disse prøvene vise at badevannskvaliteten er innenfor de fastsatte normer de 4 foregående sesongene.

Nye strender får en generell dispensasjon fra kravet om 4 års historikk. Kravet for nye strender er at det skal foreligge minst 20 vannprøver per vanntakningspunkt av de nødvendige parameterne, for at de skal kunne vurderes om de kvalifiserer for Blått Flagg. Disse vannprøvene kan tas i løpet av en sesong, eller evt. over 2 år. Det vil si 10 prøver en sesong og 10 til sesongen etterpå.

Grunnen til at det må være tatt 20 vannprøver, er fordi dette er minimum data for å få riktig beregningsgrunnlag av 95 persentil.

Resultatene av vannkvaliteten for innværende år skal være slått opp på strandas informasjonstavle. Dette i henhold til krav nr. 3.

2.9 Forurensing

Industrielle utslipp eller annet forurenset avløpsvann skal ikke påvirke strandområdet (K)

En badevannsprofil må opprettes for hver Blått Flagg strand. Denne skal inneholde mulige forureningskilder, en beskrivelse av fysiske, geografiske og hydrologiske egenskaper for badevannet, og også bedømmelse av potensielle cyanobakterier og algeformeringer.

Det bør ikke være industrielle utslipp, eller annet forurenset avløpsvann på Blått Flagg området. Avløpsvann må ikke påvirke badevannskvaliteten. Lokaliseringen av slike utslipp skal beskrives når søknaden fylles ut.

Oppsamling, behandling og utslipp av urbant avløpsvann i nærmiljøet må møte internasjonal/nasjonal standarder og må overholde nasjonal/internasjonal lovgivning. Disse kravene er gitt i EUs direktiv **91/271/EEC** om rensing av vann fra tettstedsbebyggelse. Uavhengig av nasjonal/internasjonal lovgivning; avløpsvannet eller andre utslipp må ikke ha negativ effekt på miljøet eller gå på akkord med vannkvaliteten til en Blått Flagg strand.

2.10 Mikrobiologisk kvalitet

Stranden må fult ut tilfredsstillende kravene til mikrobiologiske parameterne; Termotolerante koliforme bakterier (E-coli) og Intestinale enterokokker (K)

De mikrobiologiske parameterne som skal overvåkes er gitt under:

Parameter	Grenseverdier (sjø)	Grenseverdier (ferskvann)
	250 cfu/100 ml	500 cfu/100 ml

Blått Flagg kriterier for strand

Termotolerante koliforme bakterier (E-coli) (NS 4792)		
Intestinale enterokokker (NS 7899)	100 cfu/100 ml	200 cfu/ 100 ml

*cfu = colony forming units (of bacteria)

Godkjent persentil:

I evalueringen av stranden krever Blått Flagg programmet 95 persentil av verdiene over. Dette er i henhold til EUs badevannsdirektiv fra 2006, og også i samsvar med anbefalinger fra WHO. Overensstemmelse med kravene må beregnes og godkjennes for hvert parameter. For eksempel, dersom kravene ikke er oppfylt for Termotolerante koliforme bakterier, men oppfylles for Intestinale enterokokker så kan stranden ikke tildeles Blått Flagg.

Kontakt oss også gjerne for å få tilsendt Excel Badevannsdata skjema som vi bruker for å kalkulere disse verdiene.

2.11 Fysisk og kjemisk kvalitet

Stranden må tilfredsstillere kravene for de følgende fysiske og kjemiske parametere; (K)

Vannkvalitet berøres også av fysiske og kjemiske parametere som pH-verdier og oljesøl. Kravene er som følger:

- Det skal ikke være noe synlig oljesøl på vannoverflaten og ingen lukt.
- Det skal ikke være finnes flytende gjenstander, sånn som tjære, tre, plastartikler, flasker, containere, glass eller annet søppel i vannet.

Det skal settes i verk tiltak umiddelbart dersom unormal endring i farge, gjennomsiktighet og turbiditet i vannet skulle forekomme. Dersom fysisk eller kjemisk forurensing skjer gjentatte ganger, må Blått Flagg flagget tas ned resten av sesongen.

Blått Flagg kriterier for strand

Miljøledelse

2.12 Miljøutvalg

Det bør etableres et miljøutvalg/miljøkomité ved stranda (V)

Formålet med miljøutvalget er å sikre kontinuitet i marinaens miljøaktiviteter og til enhver tid sikre at alle kravene til miljøledelse ved stranda opprettholdes.

Alle aktuelle interessenter ved stranda bør representeres i miljøutvalget. Dvs. lokale myndigheter, kommunen, evt. andre som er ansvarlige for området (ledelsen for stranda, campingplassen den tilhører), lokale foreninger, spesielle brukergrupper, osv. Der det er hensiktsmessig bør strender i samme område, (kommune etc.) ha felles miljøkomité.

2.13 Reguleringer

Stranda skal drives i overensstemmelse med de reguleringer som fines for området og driften av stranda (K)

Formålet med dette kravet er å sikre alle nasjonale, regionale og lokale reguleringer ang. kystlinjeplanlegging, miljøledelse, vann og avløpsreguleringer, miljøbestemmelser og annet, må bli møtt for at en strand skal kunne motta og beholde Blått Flagg sertifiseringen.

Stranda og driften av denne må også være i overensstemmelse med offisielle utbyggingsplaner og alle andre reguleringsplaner, for å kunne motta og beholde Blått Flagg status.

En strand som ønsker å bli Blått Flagg sertifisert må på søkertidspunktet kunne dokumentere at eksisterende og planlagte bygninger er i overensstemmelse med alle aktuelle reguleringer. Dette gjelder også områdene "bak" stranda. Dvs. Stiene til og parkeringsplassene som hører til.

2.14 Marine verneområder

Dersom stranden ligger på eller ved svært sårbare naturområder, må det tas spesielle hensyn til dette (K)

Dersom stranden ligger i eller nær et marint verneområde bør forvaltningen av stranden ta kontakt med forvaltningsorganet for det marine verneområdet, for å få ekspertråd om hvordan badende ved stranden eller andre gjester på best mulig måte kan ivareta områdets interesser.

2.15 Strandrensing

Stranden skal være ren (K)

Dette kravet har til formål å sikre at stranden holdes ren og pen, både for å beskytte naturen, men også av hensyn til stranden gjester

Stranden (herunder også stier og parkeringsplasser som hører til stranden) skal alltid være ren. Dette forutsetter at den renses når det er behov for det. I høysesong kan det tilsies at den skal renses daglig, men som et minimum skal den renses regelmessig.

Blått Flagg kriterier for strand

Avfall som skyldes opp fra havet skal fjernes og sorteres. Dette avfallet bør fjernes på ansvarlig vis, f. eks til kommunalt avfallsanlegg etc. Se ytterligere krav 17 om kildesortering.

Definisjon: For å avgjøre om stranden er ren, og dermed om dette kravet er oppfylt anbefaler vi at «Beach Litter Measuring system» brukes. Kontakt oss for å få tilsendt informasjon om dette.

Gode råd:

- Strandreningsarrangementer på stranden før sesongstart, eller i forbindelse med Blått Flaggheisingsarrangement kan både rense stranden og ha en preventiv virkning. Man kan også gjennom lokal presse sette fokus på å holde stranda ren
- Rensingen av stranden kan, avhengig av strandens størrelse og andre relevante parameter, enten skje manuelt eller ved hjelp av mekanisk utstyr
- Tilstrekkelig antall og hensiktsmessig plassert avfallsbøtter på stranden kan hindre at strandens gjester legger fra seg søppel (se også krav 16)

2.16 Alger og tang

Alger og annen vegetasjon skal bli liggende til forråtnelse dersom dette ikke er til ulempe eller sjenanse (K)

Formålet med dette kravet er å ivareta og bevare naturens naturlige komponenter, og å påse at strandens naturlige økosystemer ikke blir ryddet opp for å tilfredsstille rekreasjonskrav fra mennesker.

Alger og annen vegetasjon ved stranden refereres vanligvis til som tang eller sjøgress. Bare dersom det er absolutt nødvendig, dvs. dersom tangen blir illeluktende, hindrer adgang til vannet eller på annen måte medfører ulempe eller sjenanse skal tangen fjernes.

Dersom giftige alger forekommer skal det flagget tas ned, og gjestene skal informeres om dette på strandens informasjonstavle. Kommunen skal selvsagt vurdere om bading skal forbys.

Ved behov bør strandas ledelse eller miljøkomiteen ta kontakt med fagkyndige på temaet for å finne ut hva en bør gjøre med alger og vegetasjonen ved stranda.

2.17 Vanlig avfall

Hensiktsmessige avfallsbeholdere skal finnes ved marinaen. Disse skal tømmes regelmessig og avfallet skal leveres til godkjent mottak (K)

Det skal finnes avfallsbeholdere og/eller avfallscontainere i riktig antall og med riktig kapasitet og med riktig avstand fra hverandre på stranda. De skal være velholdte og tømmes regelmessig

Avfallsbeholderne kan plasseres på stranden og ved inngangspartiene slik at de besøkende enkelt kan få kastet avfallet sitt på/etter ett besøk på stranden. Avfallsfasilitetene skal ha lokk for å unngå at søppel blåser ut, eller at det blir spredt av dyr.

Blått Flagg kriterier for strand

2.18 Kildesortering

Avfallsstasjoner for kildesortering (minst tre fraksjoner) skal være tilgjengelig på eller i nærheten av stranden (K)

Avfallet bør sorteres i så mange fraksjoner som mulig. Men som et minimum skal gjestene ved stranden sortere i tre ulike fraksjoner (som f. eks glass/flasker, aviser/papp, restavfall og plast) Kildesorteringsstasjonen skal være plassert nær stranden. Det skal merkes av på informasjonstavlen hvor på stranden det er avfallsstasjon for kildesortering.

Gode råd:

- Ta kontakt med aktuell avdeling kommunen for å få informasjon om mulighetene for kildesortering på det aktuelle området
- Bruk oppslag til å informere om avfallssortering ved stranden
- Vurder om det bør finnes en egen beholder for engangsgrill, slik at forsøplingen, brannulykker eller skader forhindres.

2.19 Antall toaletter

Det skal finnes tilstrekkelig antall toaletter ved stranden (K)

Antallet av sanitære fasiliteter bør tilsvare antallet besøkende av marinaen i høysesongen. De skal være lette og finne, tilgjengelige og sentralt plassert.

Toalettene skal ha vask, såpe, tørkepapir/håndtørker

Toalettene skal kontrolleres regelmessig, slik at de ser velholdt ut, og for å forhindre hærverk

Toalettene skal være tydelig skiltet og markert på strandens oversiktskart

Det bør finnes et handikaptaolett på eller ved stranden. (se punkt 2.33, krav nr. 33).

2.20 Rengjøring toaletter

Toalettene skal være rene (K)

Dette kravet bør sees i sammenheng med badesesongen, og været. Hvor ofte toalettene rengjøres avhenger bør selvsagt avhenge av strandens besøkende. På fine dager midt på sommeren må toalettene sjekkes kontrolleres flere ganger i løpet av dagen.

Det anbefales at en bruker miljømerket rengjøringsmidler, dopapir og såpe.

2.21 Kloakksystemet

Det sanitære anlegget skal være tilsluttet et godkjent kloakkrenseanlegg, i overensstemmelse med EUs Avløpsdirektiv (K)

Blått Flagg kriterier for strand

2.22 Forbud

Ulovlig camping, sykling eller bilkjøring uten spesiell tillatelse skal ikke finne sted på stranden (K)

Dette kravet har som hensikt å unngå konflikter og hindre ulykker i forbindelse med kjøring på og nær stranden.

Bilkjøring eller annen transport skal ikke forekomme på stranden, med unntak av utrykningskjøretøy, eller kjøretøy brukt for sikkerhet eller strandrensing.

Informasjon om retningslinjene for camping og bilkjøring skal være slått på strandens informasjonstavle. Dersom det ikke er satt opp sperringer som hindrer biler og annet kjøretøy å ta seg inn på stranda skal det settes opp skilting som forbyr dette.

Dersom det er problemer med ulovlig kjøring på stranden bør politiet kontaktes for regelmessige kontroller.

2.23 Hunder/husdyr

Forbud mot løse hunder og evt. andre regler for ferdsel med dyr skal være tydelig for de besøkende (K)

Oppfyllelsen av dette kriteriet har til hensikt å forebygge problemer, eller konflikter ang husdyr på stranden.

Det skal sikres at husdyr ikke generer/forstyrrer for strandens brukere, og at dyrene forretter skade på beskyttede og sårbare naturområder.

Reglene skal være tydelige, det skal som et minimum informeres om at hunder skal holdes i bånd. Dette skal slås opp ved skilting eller på strandens informasjonstavle.

Gode råd:

- Forbud mot hunder i badesesongen.
- Det kan være en lurt å lage et avgrenset område av stranden til hundeeiere som ønsker å luften hundene side på stranden og evt. å etablere hundefrie området på andre deler av stranden.

2.24 Bygninger

Alle bygninger og utstyr som tilhører stranden skal overholde norsk lovgivning, være tilfredsstillende utformet og vedlikeholdt, og være tilpasset strandens omgivelser. (K)

Strandens bygninger skal være velholdt og oppfylle byggereglementet. De skal også være godt integrert i de naturlige omgivelser.

Elementene som bør vurderes i forhold til dette kravet er:

- Rengjøring
- Standard
- Potensiell risiko
- Maling og byggematerialets miljøpåvirkning

Blått Flagg kriterier for strand

Med utstyr, menes alle fasiliteter som ikke er dekket av andre Blått Flagg krav. Det kan være lekeparker, lekeutstyr, trapper, tavler, skilt, moloer, badebroer, etc.

Det anbefales at kommunen bruker miljøvennlig materialer og produkter på stranden så lenge dette er mulig. Grønne områder bør også behandles på en miljøriktig måte.

Det blå flagget skal ikke være heist hvis det foregår større og langvarige utbygginger/ombygginger ved stranden.

2.25 Korallrev (gjelder ikke for Norge)

2.26 Miljøvennlig transport

Det skal oppfordres til og legges til rette for miljøvennlig transportvalg til og fra strandområdet (V)

Dette kravet refererer til alle tiltak som:

- Oppmuntrer offentlig transport
- Oppmuntrer til sykling, sykkelutleie, og fasiliteter for sykkelparkering
- Støtter planer som organiserer trafikk og reduserer trafikk
- Utvikler gangfelt.

Kommunen bør iverksette tiltak som reduserer forurensing i forbindelse med transport til stranden. Kommunen kan skape gode muligheter for transport til stranden med offentlige transportmidler som busser eller tog.

Det bør finnes informasjon om kollektiv transport. Dette er spesielt viktig dersom stranden ligger ett stykke (over 2 km) fra nærmeste by, tettsted, etc.

Blått Flagg kriterier for strand

Sikkerhet og service

2.27 Livredningsutstyr

Kvalifiserte badevakter og/eller tilstrekkelig sikkerhetsutstyr skal finnes. Dette inkluderer lett tilgjengelig livredningsutstyr med bruksanvisning og opplysninger om hvor nærmeste telefon finnes (K)

Formålet med dette kravet er å forebygge ulykker og at det skal være tilstrekkelig utstyr for å kunne håndtere en ulykke dersom dette skulle bli nødvendig.

Det anbefales på det sterkeste at det gjennomføres en offisiell risikovurdering av stranden, og at forhold som avdekkes i denne skal gjennomføres.

Uavhengig av risikovurderingen skal det finnes komplett redningsutstyr, i tilstrekkelig antall for strandens brukere. Utstyret skal være godkjent og det skal kontrolleres regelmessig slik at det en kan være trygg på at utstyret er i orden i tilfelle ulykker. Utstyret skal være lett å få øye på, og på strender uten livvakter er det et krav at livredningsutstyret er plassert med maks 100 meters mellomrom. Livredningsutstyr kan være livbøyer, redningsvest, redningsflåte, torpedobøyer, stiger, etc. Livredningsutstyrets plassering skal være tydelig merket på kartet på strandens informasjonstavle(r).

På strender som ikke har livvakter skal det finnes en nødtelefon som er lett tilgjengelig for alle strandens gjester.

På strender som har livvakter skal det stå tydelig spesifisert på strandens informasjonstavle hvilke tidspunkter livredderne er til stede.

Gode råd:

- Det kan være en god ide å samarbeide med kommunens beredskapssjef om forbedring av badesikkerheten. Dermed kan bade- og forurensningsberedskap integreres.
- Det bør være slått opp informasjon om potensielle faremomenter eller – områder på stranden.
- Det skal være slått opp informasjon om baderegler på strandens informasjonstavle. Se også informasjon under krav 6.

2.28 Førstehjelpsutstyr

Førstehjelpsutstyr må være lett tilgjengelig på stranden (K)

Det skal som et minimum være førstehjelpsutstyr tilgjengelig for badegjestene hele badesesongen.

Dette kravet kan løses på ulike måter:

- En førstehjelpsstasjon med utdannet personale
- Førstehjelpsutstyr tilgjengelig i butikk, kiosk eller annen strandfasilitet
- Evt. direkte tilgjengelig utstyr på stranden.

Utstyret skal være tydelig skiltet, og sentralt lokalisert for strandens gjester. Det skal være tydelig merket på oversiktskartet hvor og når (hvilket tidsrom) man kan finne førstehjelpsutstyret.

Blått Flagg kriterier for strand

Førstehjelpsskrinet skal inneholde tilsvarende utstyr som i et Røde Kors førstehjelpsskrin. Det bør inneholde følgende; Instruksjon, pinsett, kvalitets plaster, engangshansker, saks og sikkerhetsnål, bandasje og renevæske og sår rens servietter.

Gode råd:

- Førstehjelpsutstyret kan plasseres på livredningsbøyen, toalettet, i en kiosk, butikk eller restaurant like ved stranden.
- Det kan være vanskelig og på forhånd diktere ønsket avstand til førstehjelpsutstyr, da dette i bunn og grunn er avhengig av stedet. Som tommelfingerregel anbefaler vi:
  - På stranden - Perfekt
  - Under 50 m fra stranden - Bra
  - Under 100 m fra stranden - Akseptabelt
- Plaster og bandasjer bør samles i små poster oppi skrinet, slik, at en ikke trenger å tømme ut hele innholdet for å finne dette.

2.29 Beredskapsplan

Kommunens beredskapsplan skal omfatte stranden og inneholde retningslinjer som skal benyttes ved forurensningsulykker (K)

Det skal finnes en beredskapsplan som inneholder informasjon om hvordan en forholder seg til ulike forurensningsulykker ved stranden. Denne planen skal spesifisere hvordan de lokale myndighetene skal forholde seg til en evt. forurensningsulykke, og hvilke tiltak som skal iverksettes.

Beredskapsplanen skal sikre at stranden renses raskt etter en evt. forurensningsulykke.

Navn på hvem som er ansvarlig for de ulike beredskapsområdene skal fremkomme av beredskapsplanen, samt spesifisering av ansvarsområdene. Det skal være informasjon på stranden om hvem man skal kontakte i tilfelle forurensningsulykke.

Offentligheten skal umiddelbart informeres om forurensing ved hjelp av skilt og annen informasjon. Det bør også informeres om dette ved rådhus, turistinformasjon, hjemmesider og media dersom dette er nødvendig. En skal vurdere om det er nødvendig å informere på andre aktuelle språk, dvs. engelsk eller tysk også.

Gode råd:

- En kan gjerne gjennomføre øvelser for å trene på og for å avklare ansvarsoppgaver ved en mulig forurensningsulykke i kommunen.
- Ta kontakt med kommunens beredskapssjef og for å få en gjennomgang på hva som skal gjøres i forbindelse med forskjellige typer ulykker ved stranden.

2.30 Konflikter

Kommunen skal iverksette tiltak som skal forhindre konflikter mellom strandens brukere og for å beskytte nærliggende naturområder (K)

Dette kravet har to formål. Det ene er å beskytte naturen og det andre er å forebygge konflikter mellom strandens brukere.

Blått Flagg kriterier for strand

Det skal sikres at strandens gjester ikke kommer i konflikt med fredningsinteresser og beskyttelse av nærliggende naturområder. Dette gjelder både i forhold til naturområder og sårbar vegetasjon/arter. (se også krav 9)

Så langt det er mulig bør det være plass til de fleste aktiviteter på en Blått Flagg strand. Det bør settes i gang tiltak for å forhindre eller forebygge ulykker.

Dersom det oppstår konflikter skal kommunen sørge for at denne løses på en hensiktsmessig måte. Det kan være slått opp informasjon om bruken av stranda på informasjonstavlen.

Flere metoder kan tas i bruk for å unngå eller forebygge konflikter, slik som:

- Informasjon/dialogmøter
- Tydelig skilting og regler som er slått opp
- Soning vha. soning, sperringer, etc.
- Forbud

Evt. regler bør være synlige vha skilting, på informasjonstavlen, eller andre relevante steder på stranden, f. eks i områder hvor gjestene bør være spesielt oppmerksomme.

Hvis en spesiell strandaktivitet eller arrangement medfører at Blått Flagg kravene ikke kan overholdes, skal flagget tas ned så lenge aktiviteten varer.

Gode råd:

- Dette kravet henger i stor grad sammen med krav 6 om adferdsregler.
- Dersom det oppstår konflikter mellom ulike brukergrupper er det en god ide å involvere og samle brukerne til et møte for å løse problemet. Erfaring viser, at konfliktene ofte oppstår på grunn av manglende dialog eller forståelse for hverandres aktiviteter.
- Badende bør beskyttes mot alle fartøy (uavhengig om de har motorer, seil eller pedaler). Dersom det er nødvendig skal sonen for badende avmerkes med *bøyer*, gjerder eller skilt

2.31 Adkomst

Stranden må ha en sikker adkomst (K)

Dette kravet har to formål. Det ene er å sikre fri og sikker adgang for strandens gjester. Det andre er å sikre adgang for evt. beredskap i forbindelse med ulykker.

En Blått Flagg skal være åpen og tilgjengelig for alle.

Adkomstveien skal være sikker og lett tilgjengelig. Dette betyr at strender med en vanskelig adkomst (pga. topografi eller andre forhold) skal utrustes med trapper, stier og lignende, som sikrer lett og sikker adkomst.

Dersom badegjestene må krysse en vei for å komme ned på stranden, skal denne gjøres sikker – gjerne vha. fotgjengerfelt, bommer eller advarselskilt. Spesielt bør det tas hensyn til funksjonshemmede (se punkt 32).

Det skal sikres at beredskapet har tilgang til stranden, f. eks er det viktig at evt. utrykningskjøretøy har nøkler til evt. bommer og er kjent med nedfallsveier til stranden.

Blått Flagg kriterier for strand

2.32 Drikkevann

Det må finnes minst en drikkevannskilde på strandområdet (V)

Formålet med dette kravet er å sikre at de besøkende har adgang til rent drikkevann. Det er god service og kan også hindre dehydrering på en varm sommerdag.

Det bør være tilgang til rent drikkevann på eller ved stranden.

Drikkevannet kan være tilgjengelig på toaletter, via kraner på utsiden av bygg eller på stranden, i kiosker, og lignende.

Vannet skal være rent.

2.33 Handikappede

Minst en av kommunens Blått Flagg strender må ha handikapfasiliteter, slik at handikappede har tilgang til strandområdet og handicaptaolett (K)

Dette kravet har til formål å forbedre tilgjengeligheten for handikappede, slik at de også for mulighet for opphevelser på stranden.

Minst en av kommunens Blått Flagg strender skal ha handikapfasiliteter. Med det menes tilgang til:

- Strandområdet og vannet via sti, rampe, vei eller rullebane.
- Handicaptaolett

Ved de Blått Flagg strendene i kommunen som ikke har handikapfasiliteter, bør det settes opp en henvisning til nærmeste Blått Flagg strand som har disse fasilitetene.

Gode råd:

- Vi anbefaler at det søkes råd fra Norges Handikap forbund, eller lignende organisasjoner for at den innsatsen som gjøres ovenfor funksjonshemmede skal bli mest mulig hensiktsmessig. Besøk www.nhf.no for informasjon om kontakt.
- Faktorene som bør vurderes i forhold til funksjonshemmedes tilgjengelighet er de følgende:
  - Handicaptaolett
  - Butikker, restauranter, eller andre bygninger
  - Ramper, stier og veier
  - Bord, benker, grillplasser og strandens øvrige fasiliteter
  - Vannaktiviteter
  - Handikapparkering
  - Skilting
  - Oversiktskart
  - Avstanden mellom forskjellige aktiviteter

3. Generelt

3.1 Om Blått flagg og forpliktelser

Formålet med Blått Flagg programmet er å promotere bærekraftig utvikling i ferskvanns- og havområder. Programmet utfordrer kommuner og private marinaer til å møte høyere standarder når det gjelder miljøledelse, vannkvalitet, miljøundervisning og sikkerhet. Blått Flagg ordningen belønner strender og marinaer som gjør en ekstra innsats for miljøet.

Alle badeplasser både i saltvann og ferskvann som er åpne for allmennheten kan søke om Blått Flagg sertifisering

Blått Flagg kriteriene

Blått Flagg programmets kriterier er utarbeidet ut fra de 4 følgende hovedområdene:

- Vannkvalitet
- Miljøundervisning og informasjon
- Sikkerhet og service
- Miljøledelse

Kriteriene består av absolutte krav (K) og veiledende normer (V). For å bli Blått Flagg sertifisert må alle absolutte krav oppfylles. Det anbefales også at alle veiledende normer oppfylles.

Blått Flagg sesong

Det blå flagget kan være heist mellom 5. juni og 31. august. Flagget tildeles årlig og er dermed gyldig for en sesong av gangen.

Hvem står bak Blått Flagg programmet?

Blått Flagg er et miljøsertifiseringsprogram som drives av den internasjonale miljøstiftelsen "Foundation for Environmental Education" (FEE). Stiftelsen FEE Norway er ansvarlig for Blått Flagg programmet i Norge.

Forpliktelser:

- Ved å sende inn søknad, forplikter Blått Flagg at stranden/strendene oppfyller Blått Flaggs krav i den grad de er beskrevet i søknaden.
- Flagget skal være heist på stranda i løpet av sesongen. Dette kan enten være 24 timer i døgnet, eller bare de timene kravene er oppfylt. Dersom flagget henger flyr hele døgnet må det være tydelig beskrevet på strandens informasjonstavle når f. eks livredningsutstyr, førstehjelpsutstyr og toalettene er tilgjengelige.
- Kommunen forplikter seg til å ta ned flagget og underrette FEE Norway, hvis et av de obligatoriske kriteriene ikke lengre er oppfylt. Når forholdene er utbedret og kriteriene igjen oppfylles kan flagget igjen heises.
- Kontaktperson i kommunen er pliktig til å besvare henvendelser vedrørende Blått Flagg kontrollbesøk.
- Kontaktperson i kommunen er pliktig å underrette FEE Norway ved større ombygginger samt større forurensing av stranden.
- Både den norske og den internasjonale juryen, samt Blått Flagg ansvarlig i FEE Norway kan til enhver tid inndra det blå flagget, hvis man finner grove brudd på kriteriene.

Blått Flagg kriterier for strand

3.3 Søknad og søknadsprosess

Det skal søkes om Blått Flagg hvert år, dvs. til før hver sesong.

- For å komme i gang med søknaden, gå til <http://soknad.fee.no/>. Informasjon om hvordan dere søknadsportalen og hvordan dere kommer i gang her sendes ut til alle søkere på e-post. Kontakt oss dersom dere ikke har fått denne informasjonen, eller dersom dere har spørsmål, eller problemer med bruken av programmet.
- Søknadsfristen for sesongen 2024 er 20. januar 2024.
- Ved å sende inn elektronisk søknad garanterer underskriveren riktigheten av informasjonen i søknadsskjemaet og det vedlagte materialet, samt at forholdene ved Blått Flagg stranden skal være i orden til sesongstart.
- Skulle det være spørsmål i forbindelse med utfyllingen i søknadsportalen, eller av mer generell karakter kan det rettes henvendelse til FEE på post@fee.no, eller på telefon til 97608076 (Marit Kjellesvik). Vi bistår selvfølgelig med råd og veiledning ang. oppfyllelsen av kriteriene.
- Den norske Blått Flagg juryen har møte i midten av februar, hvor alle søknadene vurderes. Det gis tilbakemelding umiddelbart etter dette. Men dette er ikke endelig godkjenning. Den norske juryen sender sin vurdering til den internasjonale Blått Flagg juryen, og først etter at det internasjonale jurymøtet er avholdt i midten av april, blir det avgjort om marinaen kan tildeles Blått Flagg. Vi vil viderefremidle denne avgjørelsen så fort som mulig.
- Deltageravgiften for 2024 er på kr 10.500 pr strand/havn i kommuner som søker om sertifisering for 2 strender/havner eller flere, og 12.500 kr for kommuner som søker om sertifisering ved en strand/havn. Deltagelsen betraktes som bindende når søknaden overleveres til den norske Blått Flagg juryen.

3.3 Blått Flagg informasjonstavle

Informasjon er en viktig del av Blått Flagg programmets, både i form av aktiviteter og opptrykket informasjon om programmets innhold, service, miljøinformasjon og adferdsregler

På Blått Flagg strender og marinaer skal det være en informasjonstavle. De kan se forskjellige ut, men skal informere om miljøet og være et tilbud til de besøkende, spesielt til barn. Kommunen eller

Blått Flagg kriterier for strand

marinaen bestemmer hvordan den skal se informasjonstavlen skal se ut, men Blått Flagg setter krav til et minimum av informasjon.

Over gis flere forslag til hvordan tavlen kan se ut og hva tavlen skal og bør inneholde. Dette kan være et godt utgangspunkt eller til hjelp når tavlen skal etableres før sesongen. Ta kontakt dersom dere er ny søker som jobber med informasjonstavlen, eller dersom eksisterende søkere jobber med å fornye den for en gjennomgang, før den settes i produksjon.

Følgende praktisk informasjon er det viktig å huske:

- Når flagget heises ved sesongstart skal informasjonstavlen være helt klar.
- Noe av informasjonen må tilpasses lokale forhold. Derfor er det mulig å få maler i Word-format sendt fra FEE Norway, og deretter tilpasse/endre til stranden eller havnen.
- Informasjonstavlen skal ikke inneholde gammel eller falmet informasjon.

Forslag til informasjonstavle for strender

En Blått Flagg strand skal minimum ha informasjon:

- Om Blått Flagg programmet (K)
- Om miljøriktig adferd (K)
- Om lokale og fredede og sårbare naturområder (K)
- Ordentlig skiltning av strandens fasiliteter (K)
- Kart over strandens fasiliteter (K)
- Om badevannsdatabaser (K)
- Om kommunen og strandens miljøopplysende aktiviteter (K)
- Om kontortid, og hvor man kan få mer informasjon (V)

En Blått Flagg strand bør også ha informasjon:

- Om hva som skjer i området (V)
- Om offentlig transport (V)

Blått Flagg kriterier for strand

Blått Flagg leverer følgende materiale for strender:

A3 Word-format maler for oppslag med informasjon om Blått Flagg programmet, adferdsregler – miljøpraksis, adferdsregler – sikkerhetsråd, informasjonsplakat om badevannsdataba, kartskisse og oppslag om miljøaktiviteter. Ta kontakt til post@fee.no for å få disse malene tilsendt på e-post.